

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 2 marca 2020 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie o sygn. akt II C 730/18 z powództwa M. N. przeciwko Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu nr 2 w Ł. o zapłatę

1. odrzucił pozew w zakresie kwoty 8000 złotych tytułem zadośćuczynienia;
2. oddalił powództwo w zakresie kwoty 8000 złotych tytułem zwrotu wartości bezpodstawnego wzbogacenia,
3. zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3600 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;
4. przyznał adwokatowi A. K. i nakazał wypłacić z środków Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu kwotę 2952 złote.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając wyrok w całości, zarzucając naruszenie:

1. nieważność postępowania poprzez pozbawienie powoda możliwości obrony swoich praw związane z przesłuchaniem powoda w charakterze strony przed przeprowadzeniem w dniach 20 maja 2019 roku oraz 11 września 2019 roku dowodów z zeznań świadków, oraz przesłuchanie tychże świadków pod nieobecność powoda, mimo iż wnosił on o doprowadzenie go z zakładu karnego na rozprawę,
2. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść orzeczenia poprzez uchybienie:
 - a) art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. przez zastosowanie tego przepisu i odrzucenie pozwu w zakresie kwoty 8.000 zł tytułem zadośćuczynienia pomimo braku tożsamości podstawy roszczenia w sprawie niniejszej oraz w sprawie Sądu Okręgowego w Łodzi oznaczonej sygnaturą akt II C 1082/18 jak również wobec braku ustalenia, która sprawa została wniesiona do sądu jako pierwsza,
 - b) art. 236 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez dopuszczenie dowodu z zeznań świadków T. N., A. M. i M. H. wyłącznie w zakresie potwierdzającym tezy dowodowe pozwanego, oddalając zaś wnioski w pozostałym zakresie,
 - c) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonaną z przekroczeniem wskazań wiedzy i zasad doświadczenia życiowego ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, tym samym poprzez ocenę nie swobodną, lecz zupełnie dowolną, polegającą na tym, iż ustalając stan faktyczny Sąd Rejonowy pominął te fragmenty zeznań świadków T. N., A. M., M. H., T. P. (1) które przeczyły możliwości wykonywania przez personel medyczny pozwanego czynności pielęgnacyjno-opiekuńczych wobec tzw. leżących osadzonych oraz odmówienie wiary zeznaniom powoda w zakresie, w jakim zeznał, iż to on sprawował opiekę nad T. M. - które to uchybienie miało wpływ na treść wyroku,
 - d) błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia polegający na przyjęciu, iż powód M. N. nie wykonywał czynności pielęgnarsko-opiekuńczych wobec osadzonego T. M. pod przymusem wywieranym przez strażników i personel medyczny pozwanego, podczas gdy z zeznań świadków wynika, iż personel medyczny sporadycznie wchodził do celi, w której przebywał powód oraz T. M., oraz że ten ostatni wymagał permanentnej pomocy we wszystkich sprawach życiowych.

W konkluzji apelujący wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku, zniesienie postępowania w zakresie dowodów przeprowadzonych na rozprawach w dniu 11 września 2019 roku oraz w dniu 4 grudnia 2019 roku i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania,

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, które poniósł dotychczas, bądź poniesie w przyszłości,
3. zwolnienie powoda M. N. od kosztów sądowych w zakresie opłaty z tytułu wniesienia apelacji ponad kwotę 100 zł, albowiem nie posiada on środków na jej uiszczenie oraz nie jest w stanie jej ponieść bez uszczerbku dla własnego utrzymania,
4. zasądzenie na rzecz adwokata A. K. kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi M. N. w postępowaniu apelacyjnym z urzędu - według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym zgodnie z normami przepisanyymi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu jako bezzasadna.

Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia w przedmiocie procesu nie są obarczone błędem i znajdują oparcie w materiale dowodowym zgromadzonym w toku postępowania. Ustalenia te Sąd Okręgowy w całości podziela i przyjmuje za własne.

Podniesiony w apelacji zarzut nieważność postępowania poprzez pozbawienie powoda możliwości obrony swoich praw nie zasługuje na uwzględnienie. Powód upatruje naruszenia prawa do obrony w okoliczności związanej z jego przesłuchaniem w charakterze strony przed przeprowadzeniem w dniach 20 maja 2019 roku oraz 11 września 2019 roku dowodów z zeznań świadków. Przepisy Kodeksu Postępowania Cywilnego nie zawierają szczegółowych nakazów dotyczących kolejności przeprowadzania dowodów. Ustawodawca pozostawił do decyzji sądu kwestię rozstrzygnięcia, co do tego które z dowodów mają zostać przeprowadzone jako pierwsze. Strona powodowa w trakcie postępowania pierwszoinstancyjnego po przesłuchaniu świadków nie zgłaszała nowych środków dowodowych, ani nie wnosiła o przeprowadzenie uzupełniającego przesłuchania powoda.

Nie można również przyznać racji stawianemu w apelacji argumentowi, iż przesłuchanie tychże świadków pod nieobecność powoda, mimo iż wniósł on o doprowadzenie go z zakładu karnego na rozprawę, miałyby naruszać jego prawo do obrony. W ramach przeprowadzonego postępowania powoda na wszystkich terminach rozpraw reprezentował fachowy pełnomocnik. W ramach swoich obowiązków wykonywał cały szereg czynności mających na celu realizację interesu procesowego powoda oraz brał czynny udział w rozprawach poprzez zadawanie pytań podczas przesłuchania powoda, zadawanie pytań świadkom na okoliczności pobytu powoda w Zakładzie Karnym nr 2 oraz będące podstawą roszczeń powoda oraz składał pisma procesowe. W związku z powyższym brak obecności powoda na wskazanych w apelacji terminach rozpraw nie można uznać za pozbawienie go możliwości obrony swoich praw.

Nie można przyznać racji zarzutowi naruszenia art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.. Sąd Rejonowy słusznie uznał, że istnieje tożsamość roszczenia w przedmiotowej sprawie oraz w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym o sygnaturze II C 1082/18, co stwierdził na podstawie porównania obu postępowań. W obydwóch sprawach występuje tożsamość podstawy prawnej roszczenia pod postacią żądania zapłaty zadośćuczynienia za szkodę na osobie. Różnica obejmuje jedynie wysokość dochodzonej kwoty, bowiem w niniejszej sprawie wynosi ona 8.000 zł, natomiast w sprawie I C 1082/18 wynosi 1.000.000 zł, na podstawie czego Sąd I instancji słusznie uznał, że żądanie w przedmiotowej sprawie zawiera się w roszczeniu ze sprawy toczącej się przed Sądem Okręgowym. Należy również stwierdzić tożsamość występujących stron w obu sprawach. Powód domaga się swojego roszczenia w oparciu o te same okoliczności faktyczne, przede wszystkim za opiekę nad tym samym współosadzonym. Powód nie twierdził, aby opieka obejmowała także inne osoby. Podstawę roszczenia powód opiera również o ten sam okres przebywania w Zakładzie Karnym. Strona powodowa w ramach składanych wyjaśnień nie kwestionowała faktu wcześniejszego wszczęcia postępowania w

sprawie I C 1028/18, jednie ogólnikowo wskazała, że w tej sprawie domaga się zapłaty odszkodowania „za całokształt”, natomiast w przedmiotowej sprawie jedynie za „przymusową pracę”.

Bezzasadny okazał się zarzut naruszenia art. 236 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c.. Dowód z przesłuchania świadków T. N., A. M. i M. H. został zgłoszony przez stronę pozwaną celem wykazania okoliczności, na które powoływała się strona pozwana. Natomiast strona powodowa nie wniosowała o przesłuchanie tych świadków i nie wskazywała też dowodowych dla przeprowadzenia tych dowodów. Sąd pierwszej instancji ograniczył tezy dowodowe pierwotnie wskazane przez stronę pozwaną, ponieważ strona powodowa sprecyzowała żądania pozwu. Oczywiście było, że wskazane tezy były przeciwne do tez dowodowych strony powodowej ze względu na sprzeczne interesy procesowe. Jednocześnie pełnomocnik powoda, będąc obecnym na przesłuchaniu świadków, miał możliwość zadawania pytań wskazanym świadkom i tym samym wykazywania twierdzeń przedstawianych przez powoda. Zaznaczyć należy ponadto, że powód nie zgłosił w związku z przeprowadzeniem dowodów z zeznań tych świadków zastrzeżenia w trybie art.162 k.p.c., pozbawiając się tym samym możliwości powoływania się na naruszenie wskazanych przepisów.

Podniesiony przez apelującego zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. nie zasługuje na uwzględnienie. Jak wielokrotnie wyjaśniano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. może być uznany za zasadny jedynie w wypadku wykazania, że ocena materiału dowodowego jest rażąco wadliwa, czy w sposób oczywisty błędna, dokonana z przekroczeniem granic swobodnego przekonania sędziowskiego, wyznaczonych w tym przepisie. Sąd drugiej instancji ocenia bowiem legalność oceny dokonanej przez Sąd I instancji, czyli bada czy zostały zachowane kryteria określone w art. 233 § 1 k.p.c. Należy zatem mieć na uwadze, że – co do zasady – Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, dokonując wyboru określonych środków dowodowych. Jeżeli z danego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona tylko wtedy, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych (por. przykładowo postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2001 r., I CKN 1072/99, Prok. i Pr. 2001 r., Nr 5, poz. 33, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2000 r., I CKN 1114/99, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000r., I CKN 1169/99, OSNC 2000 r., nr 7-8, poz. 139).

Jak wskazał Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach (np. wyrok z dnia 16 grudnia 2005 r., sygn. akt III CK 314/05, wyrok z dnia 21 października 2005r., sygn. akt III CK 73/05, wyrok z dnia 13 października 2004 r. sygn. akt III CK 245/04, LEX nr 174185), skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie o innej, niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu. Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 19 czerwca 2008r., I ACa 180/08, LEX nr 468598).

Sąd Rejonowy należycie ocenił zgromadzony materiał dowodowy, a w konsekwencji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne. Apelujący nie zdołał wykazać, że ocena dokonana przez Sąd pierwszej instancji pozostaje w sprzeczności z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Apelujący, skupiając się na swoich twierdzeniach, zdaje się nie zauważać, że

z zeznań świadków wynikało, że powód pomagał współosadzonemu T. M. jedynie okazjonalnie, a główny ciężar opieki przez całą dobę spoczywał na personelu szpitala. Z zeznań świadków T. N., A. M., M. H. wynikało, że codziennie dokonywano obchodu, kontrola dokonywana była również w trakcie wydawania posiłków, leki wydawane

były osadzonym jedynie przez pielęgniarki. Czynności higieniczne dokonywane były przez personel medyczny, z jedynie incydentalną pomocą współosadzonych, pościel zmieniano raz w tygodniu, a w zależności od potrzeb częściej. Nie stwierdzono również żadnych skarg składanych przez innych osadzonych, co do kwestii jakości usług personelu medycznego. Powoływany przez stronę powodową świadek T. P. (2) nie mógł sobie przypomnieć osoby współosadzonego, nad którym powód sprawował opiekę i potwierdził okoliczność, iż nie było żadnego ogólnego nakazu w tej kwestii, a powód sprawował opiekę z własnej woli, pod wpływem litości.

Podsumowując powyższy wywód stwierdzić należy, że apelacja powoda nie zawierała zarzutów, mogących podważyć rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego i w konsekwencji podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c..

Apelujący przegrał proces, a pozwany poniósł koszty związane z udziałem w postępowaniu apelacyjnym, podlegały one zatem zasądzeniu. Koszty te stanowiło wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika ustalone na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804 z późn. zm.).

Sąd Okręgowy przyznał i nakazał wypłacić kwotę 1476 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym na podstawie § 8 pkt 5 w zw. z § 4 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości i w zw. z § 16 ust.1 pkt 1) w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 3 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1714 z późn. zm.).